

Oversigt over statsamternes opgaver.

1. Det historiske udgangspunkt for den danske statsadministrations indretning er en inddeling i 3 instanser med kongen (regeringen, ministrene) som øverste led, overøvrigheden (amtmændene) som melleminstans og politiet (underøvrigheden) som 1. instans. I det 18. og 19. og også i en del af det 20. århundrede antog man, at amtmændene havde den »overordnede centralbestyrelse med alle i deres amt forefaldende civile anliggender«. Da der i dette lange tidsrum kun fandtes få lokale statsmyndigheder ved siden af politiet og overøvrigheden, og da amtmændene fra 1841 var formænd i amtsrådene, var der tillagt amtmændene en meget omfattende kompetence. Den spændte over justits- og politivæsenet, sundhedsvæsenet, civilretten (person- og familieret m. v.), socialvæsenet, skolevæsen, vejvæsen, brand- og bygningsvæsen, stiftsøvrigheden m. m.

Ved retsplejereformen 1919 afgav amtmændene størstedelen af deres kompetence vedrørende domstols- og politivæsenet, og de har i dag ingen funktioner på disse områder. Ved kommunalreformen 1970 bortfaldt amtmandens formandskab i amtsrådet og dermed amtmandens kompetence i de amtskommunale sager. Amtmanden havde herefter de person- og familieretlige sager, sager i forbindelse med tilsynet med amtets primærkommuner, klager over de sociale udvalgs afgørelser samt de sager, der vedrørte hans hverv som formand for fredningsplanudvalget. Endvidere bevarede amtmanden kompetencen vedrørende stiftsøvrighedssager, stempelsager, civilt beredskab, indfødsret, legater m. m.

Ved lov nr. 224 af 12. juni 1975 ophørte amtmandens kompetence i de sociale klagesager, der overgik til amtsankenævnene. I nogle af disse er amtmanden imidlertid udpeget som formand.

Ved lov nr. 219 af 24. maj 1978 ophævedes fredningsplanudvalgene, idet amtskom-

munerne overtog fredningssagerne. Derved bortfaldt amtmandens kompetence i fredningssager.

2. Statsamternes kompetence omfatter i dag følgende:

A. Inden for justitsministeriets område, hvor ca. 80 pct. af arbejdsopgaverne findes, og hvor justitsministeriet er ankeinstans, har statsamterne følgende opgaver:

1. Ægteskab:

Godkendelse af ægtepagter, jfr. lov 56 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger (retsvirkningsloven) § 36.

Tilladelser til indgåelse af ægteskab trods ung alder, jfr. lov 256 4. juni 1969 om ægteskabs indgåelse og opløsning (ægteskabsloven) §§ 1 og 4.

Afgørelser efter retsvirkningslovens §§ 7, 12, 13 og 20.

2. Ægteskabs opløsning m. m.:

Meddelelse af separations- og skilsmissebevillinger, jfr. ægteskabslovens § 42, stk. 2.

Afgørelser om forældremyndighed, jfr. lov 277 30. juni 1922 om umyndighed og værgeomål med senere ændringer (myndighedsloven) §§ 22, stk. 2, 23, 24, stk. 1 og 3, 26, 30, 31 og 32, stk. 2.

Afgørelser om samkvemsret, jfr. myndighedslovens § 27, stk. 3.

Afgørelser om ægtefællebidrag, jfr. ægteskabslovens § 50 og retsvirkningsloven § 8, jfr. §§ 5 og 6.

Afgørelser om børnebidrag, jfr. lov 200 18. maj 1960 om børns retsstilling (børneloven) §§ 13-17 og 19.

Afgørelse om fri proces i ægteskabssager, jfr. lb. 488 2. oktober 1978 om rettens pleje § 330, stk. 3.

3. Børn uden for ægteskab:

Fritagelse for at opgive barnefaderens navn, jfr. børnelovens § 10, stk. 2.